PETRA OBCHOD S CIRKEVNÝMI POTREBAMI A KNÍHKUPECTVO MÁ NA SKLADE:

Časoslov (cirk. slovanský)	75,–
Veliký sborník I.–III. viazaný	100,–
Trebník	40,–
Pravoslávny katechizmus (český a rus.)	10,–
Pravoslávny katechizmus (slov.)	9,–
Dr. Kernaševič: **Zrovnávacie bohoslovie**	25,–
Fencik: **Liturgika** (rus.)	3,80
Prot. Aleš: **Liturgia** (česká)	3,–
Patriarcha Alexij: **Výbor z díla** (český)	10,–
Patriarcha Sergij: **O spasení** (slov.)	10,–
Metropolita Nikolaj: **Výňatok z diela**	12,–
Doc. Pružinský: **Patrológia I. a II. diel**	101,–
Metr. Jelevferij: **Na božej nive** (slov.)	8,55
Metr. Jelevferij: **Na Božej nive** (rus.)	7,60
Cirkevné právo	37,–
Homiletika	10,–
Dr. Kačur I.: **Stručný prehľad cirkevnej archeológie a výtvarného umenia**	15,–
Dr. Kernaševič: **Pastorálka**	18,–
Dr. Kernaševič: **Všeobecný typikon**	16,–
Praktický trebnik	40,–
Teologický zborník I.	54,–
Teologický zborník III.	65,–
Základné bohoslovie	24,–
Obrázky „Pamiatka na 1. sv. Prijímanie“	3,–
Nový zákon (cirk. slovanský)	50,–
Dr. Š. Balogh: **Úvod do filozofie**	10,–

Budúce číslo vyjde 10. novembra 1972

Vydáva: Pravoslávna cirkev v Československu, Prešov, v CN Bratislava. Redakcia: Prešov, Slovenskej republiky rád č. 1, tel. 313 79. Vedie red. rada Vedúci a zodp. redaktor prof. dr. P. Kernaševič. Technický red.: prot. R. Ferenc. Vychádza 12-krát do roka. Tlačia Dukelské tlačiarne, národný podnik, Prešov. Ročné predplatné 12 Kčs, jednotlivé číslo 1 Kčs. Rozširuje PNS. Objednávky prijíma každý poštový úrad a doručovateľ. Zahraničnú objednávku treba adresovať: PNS – Ústr. expedícia tlače, Bratislava, Gottwaldovo nám. č. 48 – Povolené Výnosom MIO č. j. 248/II/2 12-V-52 zo dňa 28. mája 1952.

ODKAZ sv. CYRILA A METODA

ROČNÍK XVIII. – ORGÁN PRAVOSLÁVNEJ CIRKVI – č. 10/1972

Detská príloha nášho Odkazu

Milé deti, s chladnou jeseňou k nám prišiel i sviatok Pokrovu Panny Márie. Udalosť sviatku akiste už dobre poznáte, ak nie, nájdite si pekný článok k tomuto sviatku v tomto čísle nášho časopisu.

Povedzme si dnes však niečo o Presvätej Bohorodičke.

Kto bola Presvätá Bohorodička? Bola to dcéra svätých rodičov Jáchyma a Anny. Jej otec, Jáchym, pochádzal z rodu kráľa Dávida, matka z rodu Aronovho. Malá Mária bola akiste šťastná pri svojich rodičoch, ale ešte šťastnejšia v jeruzalemskom chráme, kde bola vychovaná, a potom v Nazarete, kde jej archanjel Gabriel zvestoval, že sa stane Matkou Syna Božieho. Tak sa aj stalo. Narodil sa jej Isus Christos v mestečku Betleheme, v malej jaskyni. Do Betlehema sprevádzal Bohorodičku na sčítanie ľudu, nariadené císárom Augustom, sv. Jozef. Obaja príslušnosťou patrili do Betlehema, lebo obaja pochádzali z rodu kráľa Dávida, ktorý sa tam tiež narodil. Rodina však bola v dobe narodenia Isusa Christa už chudobná. Sv. Jozef bol starší zbožný vdovec, tesár, vzdialený príbuzný, ktorý ju vzal do opatery, keď jej zomreli rodičia. Hoci si ju zobral za manželku, správal sa k nej s najväčšou úctou a bol jej oddaný čisto a sväto, lebo vedel, bolo mu zjavené, že pôsobením Ducha Svätého sa stane matkou Syna Božieho. Starokresťanská tradícia o vdovstve svätého Jozefa je nepriamo dosvedčená tiež najstaršími ikonami, na ktorých je zobrazovaný ako šedivý, starší muž, ale Panna Mária ako mladé dievča.

Pravoslávna cirkev nazýva Pannu Máriu Presvätou Bohorodičkou, pretože od nej prijal ľudskú prirodzenosť Syn Boží, ktorý je pravý Boh. Matka Božia je nazývaná Pannou, lebo narodenie i počatie Isusa Christa sa stalo spôsobom nadprirodzeným.

Pravoslávna cirkev uctieva Presvätú Bohorodičku nad všetko tvorstvo, teda nielen nad ľudí, ale aj nad anjelov a volá ju nad cherubínov ctenejšou a nad serafínov bez prirovnania slávnejšou. Bohorodičkou sa začala volať veľmi skoro. Keď niektorí začali tvrdiť, že by sa mala volať Christorodičkou, z čoho nastali v cirkvi veľké spory, rozhodol r. 431 tretí všeobecný cirkevný snem, že meno Bohorodička je správny, lebo Isus Christos, hoci sa z Panny Márie narodil len podľa svojej ľudskej prirodzenosti, je ako osobnosť Bohom, ktorý sa vtelil, a vtelením neprestal byť Bohom.

Pravoslávna cirkev sa vrelo modlí k Panne Márii, prosí o ochranu a o prihovorenie sa u jej Syna—Isusa Christa za nás všetkých.

Ak teda niekedy budete počuť, a stáva sa to často i dnes, že pravoslávna cirkev „neuznáva" Pannu Máriu, prosím, pokladajte takéto tvrdenie za veľké klamstvo. Pravoslávna cirkev síce neoblieka Bohorodičku — jej sošky do rôznych oblekov na nedeľu a všedný deň ,ale o to zbožnejšie padá na kolená pred jej sv. ikonami a zveruje sa do jej milostivej ochrany.

Vaša teta Helena.

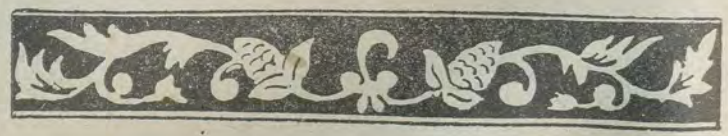

Pokrov — Záštita Presvätej Bohorodičky

V októbri oslavuje naša sv. pravoslávna cirkev sviatok Záštity Presvätej Bohorodičky (14. 10. st. št.) Najmä ruskí veriaci milujú tento sviatok. Volajú ho Pokrov, čo je zaužívaný názov i u nás. O záštite, ktorou Mária chráni celý rod kresťanský, svedčí udalosť, ktorá sa stala r. 911 v chráme Vlachernskom v Carihrade; chrám bol zasvätený Panne Márii. Slúžilo sa tam bdenie a chrám bol preplnený veriacimi. Vzadu stál sv. Andrej so svojím žiakom Epifanom. Zrazu videli Pannu Máriu nad modliacim sa ľudom a akoby ho chránila, rozvinula nad ním omofor, obkolesená bola apoštolmi, mučeníkmi a sv. pannami. Andrej sa opýtal svojho žiaka: „Vidíš, brat, kráľovnú a pani všetkého, ako sa modlí za celý svet?" — „Vi-

dím, otče, a bojím sa", odpovedal jeho žiak. Na pamiatku tejto udalosti bol ustanovený sviatok Pokrov – Záštita.

V našich krajoch, kde žijeme medzi rímskymi katolíkmi, je známy obraz zvaný Panna Mária Ustavičnej pomoci. Napriek tomu, že tento obraz uznáva a rozširuje latinská cirkev, je to ikona pravoslávna. Katolícky časopis „Apoštolát" na str. 188, roč. 1935, napísal: „Východný ráz a pôvod obrazu je na prvý pohľad zjavný a nedá sa utajiť". Túto ikonu namaľoval pravoslávny Grék na ostrove Kréte. Talian, neznámeho mena, ju odviezol do Říma, kde bola vystavená v chráme mníchov augustiniánov 27. 3. 1499. Roku 1798 sa stratila, ale r. 1866 bola opäť nájdená kňazom rádu redemptoristov a pápežom Piom IX. bola odovzdaná chrámu sv. Alfonza k verejnému uctievaniu. Tento obraz Panny Márie s dieťatkom má okolo hlavy nápisy cirkevne slovanským písmom, ako majú všetky pravoslávne ikony, a anjel na pravej strane drží trojramenný pravoslávny kríž. Teda je to naozaj pravoslávna ikona.

Čo nám hovorí sviatok Pokrovu Presvätej Bohorodičky a ikona Ustavičnej pomoci? Že Panna Mária je záštitou, ochranou, pomocníčkou, ustavičnou orodovníčkou u svojho Syna, aby nám hriechy boli odpustené, aby boli od nás odvrátené ťažkosti a aby trpezlivosť Božia nám poskytovala čas k pokániu. Pokrov je modlitba za nás a tlmočenie našich modlitieb pred trónom Najvyššieho. Pokrov je jej láska k nám a milosrdenstvo, prejavujúce sa v neustálej pomoci v našom pozemskom živote. Pokrov jej sa rozprestiera nad cirkvou Christovou, ktorá je telom Christovým. Rozprestiera sa teda nad každým členom a členkou cirkvi. Ako Isus Christos pred svojím nanebevstúpením, tak i Panna Mária sľúbila, že s nami bude po všetky dni. Podmienka znie: aby sme žili v cirkvi, prijímali sv. tajiny, starali sa o vlastnú spásu, báli sa večnej smrti, činili pokánie, konali riadne svoje povinnosti a pripravovali sa na nebeskú vlasť. Isus Christos sa nehanbí nazývať nás svojimi bratmi práve tak, ako Jeho Matka nás považuje za svoje deti.

V čom sa javí pokrov Presvätej Bohorodičky? V celom našom živote, v našom šťastí a spokojnosti, tak ako aj v pomoci, keď nás postihne nešťastie a starosti. Na jej vnuknutie prebúdza sa naše svedomie a naplňujeme sa úsilím žiť čistým životom. Jej záštita je dosvedčená mnohými zázrakmi, ktoré sa stali na jej primluvu.

Matka Božia je navždy s tým, kto je verný jej Synovi, kto ide za Ním cestou večnej spásy. Ona stojí najbližšie trónu Božiemu. Podľa slov sv. Jána Zlatoústeho, prvá prijíma Božie dary a prvá ich rozdáva s požehnaním ľuďom, ktorí jej prostredníctvom žiadajú o pomoc Božiu vo svojich potrebách a životných okolnostiach. Ak nevidíme vždy ochrannú ruku Božiu nad sebou, je to tým, že slepne náš duchovný zrak. Ak nepočujeme jej volanie a hlas, ktorým nás teší a pozýva za Christom, je to známka toho, že je pokazený náš duchovný sluch. Duchovný zrak je naša viera. Ak je pevná a zakotvená v našom srdci, vidí cesty Božej Prozreteľnosti a blaho, ktoré nám poskytuje na orodovanie svojej Matky. Duchovný sluch je naše svedomie. Ak je ospanlivé a ak neodmieta hriešne myšlienky a činy, pochopiteľne, že nemôžeme počuť hlas Matky Božej, ktorý nás pozýva k pokániu.

Keď kresťan nežije v modlitbe a nehľadá obcovanie s Pánom a spolubratmi v cirkvi a neusiluje sa o spásu, je duchovne mŕtvy. V Zjavení Jánovom sa vraví: „Znám tvoje skutky, máš meno, že žiješ, a si mŕtvy!" (Zj. 3, 1). Taký človek žije, pracuje, vyhľadáva radovánky, avšak jeho srdce sa nedotýka túžby ísť za Christom, vyznať sa mu a žiadať o pomoc pre spásu. Ťažko mu bude, ak ho zastihne fyzická smrť v tomto stave.

Sviatok Pokrovu nám pripomína, že pre každého kresťana na jeho ceste ku spáse je pripravená vodkyňa, pomocníčka hriešnych, ktorá vyhľadáva hynúcich a vzťahuje nad nimi svoj omofor, ale súčasne, že o túto záchranu sa môžeme sami pripraviť. Preto chráňme vieru svoju, ktorú nám Pán vložil do srdc, počúvajme a riaďme sa slovom Božím, obsiahnutým v Písme sv., chráňme svoje svedomie, aby neusnulo a nezľahostajnelo, ale aby zostalo vždy bdelým a čistým. Tvrdé svoje srdcia obmäkčime láskou a dobrom! Žiadame odpustenie od Boha, odpúšťajme teda svojim blížnym, žiadame pokoj, šírme pokoj, žiadame duchovnú radosť, rozdeľujme teda radosť a útechu. Prosme Pannu Máriu, aby nám pomáhala v našom pozemskom živote, nám i našim blížnym, našej cirkvi a našej vlasti, aby Bohorodička nám vyprosila silu k neseniu kríža a neodvracala od nás svoju tvár a svoj pokrov.

Zložme všetky svoje vzdychy, potreby, strachy, nesnáze, skúšky, plač a pokánie pri jej nohách. Naša nebeská Matka ich odovzdá svojmu Synovi a rozprestrie nad každým veriacim srdcom svoj pokrov.

„Oni Ho pozorovali“

(Luk. 14,1)

Tak ako milé, hrejivé slniečko zaháňa tmu, osvecuje a zohrieva zem, činí ju úrodnou, tak aj Slnko Pravdy, Isus Christos, svojím učením rozptyľuje tmu pohanského bludu a farizejského pokrytectva; osvietil povrch zemský – myseľ ľudskú – svetlom pravej viery, spolu aj zúrodnil ľudské pokolenie, lebo milosťami sv. sviatostí očisťuje dušu nakazenú hriechom a premieňa ju v úrodné pole cnosti a čistoty.

Hvezdári skúmajúci slnko ozbrojeným okom – ďalekohľadom, zbadali na ňom čierne škvrny. Zákonníci a farizeji skúmali tiež Slnko spravodlivosti, Christa Spasiteľa, ale nie s dobrým úmyslom, aby sa Jeho svetlom viery osvietili, poučili a uverili Mu, alebo, aby sa im zohriali srdcia a zahoreli pravdou; ale preto, aby svojím pokrytectvom, zlosťou i nenávisťou to svetlo zahasili a aby tak udusili i tú najmenšiu iskrierku svätého ohňa, ktorá začala planúť v srdciach zbožného, dobrého ľudu. Akokoľvek sa títo odporcovia dívali na Christa, predsa nikdy Ho nemohli prichytiť v reči; ale naopak ich niekoľkokrát tak zahanbil, že radšej odišli, alebo zamĺkli než by sa mali s Ním rozprávať.

I v udalosti, ktorá sa spomína v sv. Písme, keď Božský Spasiteľ vstúpil v sobotu do domu jedného popredného farizeja, aby jedol chlieb. Tu Písmo sv. (Lukáš 14. kap.) jasne hovorí, ako naň striehli, aby sa niečím preriekol, alebo urobil neopatrný krok, a tým by ho mohli posudzovať medzi verejnosťou. Ale ani tu nepochodili, ako aj mnohokrát predtým. Nevediac, čo mu na jeho Božskú múdrosť odpovedať, mlčali.

Prečo farizeji tak striehli za každým krokom Božského Spasiteľa? Prečo Ho toľko pokúšali napriek nezdarom a zahanbeniam? Príčinou bol **strach**, ale väčšinou **závisť**. Videli, že sa ľud hrnie za Spasiteľom, badali, že už na svetlo vychádzajú ich márne pokrytectvá, že ich sláva hynie, ľud ich opúšťa a odchádza za Christom. Preto zahoreli zlosťou a nenávisťou proti Nemu.

Tento výplod satanskej moci – závisť – nedávala im viac pokoja, ustavične ich popudzovala proti Christu, až natoľko ich duševné oči boli zaslepené, že pre zbojníka Barnabáša žiadali milosť, pre Christa však potupný kríž od Piláta, ktorý **„vedel, že zo závisti Ho vydali na smrť.“** (Mat. 27,17).

Dívajúc sa okolo seba v dnešnom pretechnizovanom svete, možno badať mnoho ľudí–kresťanov, ktorých oslepuje náruživosť, lipnú na slasti tohto sveta a pod týmto návalom hynú dočasne i večne. Za príkladmi nemusíme chodiť ďaleko, lebo sme boli na každej dedine či v meste svedkami všetkých tých oplzlostí, nenávisti alebo zvrhlosti.

Neraz sme sa mohli stretnúť s tým istým človekom, krotkým, pokojným, vyrovnaným, ale o niekoľko dní už s nožom v rukách, s tvárou skrivenou a škripajúcimi zubami.

„Keby som medzi nimi nebol konal dobré skutky, aké nikto nekonal, nemali by hriechu, ale teraz aj videli a nenávidia mňa, aj Otca môjho“ hovorí Christos (Ján 15,22–24). Božský Spasiteľ dal nám príklad lásky a znova sa vyslovil, že jedine plnenie tohto prikázania zabezpečí nám život večný. Kto však nedbá na tieto slová a závidí blížnemu a zo závisti ho nenávidí, potom nebude mať žiadnu výhovorku za svoj priestupok, lebo ako spomína Božský Spasiteľ, hoci celý svet pominie, slová Jeho nepominú.

„Vylúčia Vás zo synagogy, no príde čas, keď každý, kto vás zabije, bude sa nazdávať, že tým slúži Bohu“ (Ján 16,2). V knihe skutkov apoštolských nájdeme veľa príkladov takejto protikresťanskej horlivosti (napr. sám Šavel pred obrátením) a ešte viac v Dejinách cirkvi. Pre vtedajší svet, zvlášť pre Židov a pohanov, platila zásada, ktorú čítame v rabínskom midraši NM 25,3 takto: **„Kto preleje krv bezbožníka (to boli najmä kresťania), akoby priniesol obetu Bohu.“** A podľa správ rímskeho dejepisca Tacita, ešte aj pohania prenasledovali kresťanov ako neznabohov.

Dnes to mnohokrát robia kresťania s kresťanmi iba pre názvy. Neviem, aký to má význam, že naše pokojné dediny sa rozdelili na dva tábory navzájom si odporujúce. Pod rúškom kresťanstva sa vyťahujú na svet staré spory a vyrovnávajú sa staré účty.

Človeku sa chce niekedy smiať nad malichernosťami, akými sa častujú navzájom susedia a dokonca vlastné rodiny, ale najviac sa nám chce plakať, keď si uvedomíme, že zo škriepok medzi kresťanmi môže mať osoh iba pokušiteľ – odporca Boha – lebo nenávisť a závisť ešte nikoho do Kráľovstva Božieho nepriviedla.

„Rozhorli sa teda a kajaj sa! Hľa, stojím predo dvermi a klopem! Kto počuje môj hlas a otvorí dvere, vojdem k nemu, budem večerať s ním a on so mnou. Kto zvíťazí, tomu dám sedieť so mnou na tróne mojom, ako aj ja som zvíťazil a sedím s Otcom svojím na Jeho tróne“ (Zjav. 3,20).

Teda za dobré skutky, kto počúvne hlas svojho Boha, vyjde z bahna, nerestí, hriechov tohto sveta a nastúpi cestu Božiu; Pán ho prijme na svoju milosť, veď On nechce smrť žiadneho hriešnika, ale aby sa obrátil a žil. A Božský Spasiteľ stojí pri dverách každého srdca a klope; kto vypočuje jeho hlas a otvorí mu, Spasiteľ vojde k nemu a prijme ho. **MIB.**

J. Sv. patriarcha Athenagoras I.

– PRIEKOPNÍK JEDNOTY KRESŤANSTVA A UPEVŇOVATEĽ UNIVERZALIZMU PRAVOSLÁVIA

„Usilujte sa zachovať jednotu Ducha vo zväzku pokoja! Buďte jedno telo a jeden Duch, ako ste povolaní v jednej nádeji svojho povolania“ (Ef 4, 3–4).

Medzi najvýraznejšie osobnosti ekumenického hnutia patril nesporne J. Sv. ekumenický patriarcha carihradský Athenagoras I., ktorý si získal svojským a porozumenia plným prístupom k pálčivým otázkam súčasného ľudstva zaslúžené sympatie a úctu nielen kresťanského, ale i mimokresťanského sveta. S jeho vysokou vážnosťou u zodpovedných činiteľov ekumeny, v ktorej vyvinul nadľudské úsilie o vzájomné poznávanie a zbližovanie sa všetkých kresťanských cirkví a spoločenstiev, najmä však pravoslávia s rímskym katolicizmom, anglikánskym spoločenstvom a Svetovým luteránskym zväzom, sa snúbila hlboká láska jemu najbližších z pravoslávneho bratstva, ktorého upevneniu, prehĺbeniu a rozkvetu venoval nie menej síl svojho pohnutého a skrze službu Cirkvi službe blížnemu zasväteného života, lebo pre neho, ako pre pravoslávie vôbec, je každý človek obrazom a podobenstvom Boha.

Už jeho narodenie v severoepirskej dedinke Tsaraplana (dnes Vasilikon) blízko albánskych hraníc 25. marca 1886 bolo predzvesťou, že celý jeho život bude vyplnený skrze službu Cirkvi službe človeka, v ktorom podľa učenia sv. Gregora Nysského (+338) vždy vidí „Boha v malom“ a miluje ho pre Božiu vôľu, i keď – videné po ľudsky – nemôže sa zdať práve hodným lásky. Veď podľa spomienok príbuzných „takmer sa narodil v chráme“, lebo jeho zbožná matka nemohla vynechať sv. liturgiu vo sviatok Zvestovania, hoci vedela, že sa čoskoro priblíži jej ťažká hodinka, v ktorej uzrel svetlo sveta jej prvorodený Aristoteles bezprostredne po jej návrate z chrámu. Aristoteles bol jej „pravým obrazom“ nielen po stránke fyzickej, ale tiež svojimi spôsobmi správania sa a celým svojím psychickým ustrojením. Zdedil po nej vysokú postavu a charakteristické rysy, obzvlášť, iskrami sršiace, ale láskavé oči a hlbokú zbožnosť s jemným citom pre sociálnu zodpovednosť. Sebaovládanie a prísnosť k sebe, inteligentnosť, energia a pevná vôľa, chakteristické vlastnosti jeho otca lekára – diagnostika bezpečnej istoty, spojil sa v jeho povahe s dobrotivosťou, zbožnosťou a aristokratickým správaním sa jeho matky.

V rodičovskom dome Spyrouovcov zachovala sa Aristotelova izba v pôvodnom stave. Jednoduchý život, sebaobmedzenie vydychuje každý centimeter

tejto prísnej cely s otvoreným komínom, dvoma rovnými lôžkami a so skrinkou na ikony. Vidíme tu sedieť mladého Aristotela, ktorý sa často šplhával o sto metrov vyššie ku sedemstoročnej kaplnke sv. Juraja na úbočí, odkiaľ bolo možno vidieť na celú dedinu a údolie. Tu bolo kráľovstvo jeho štúdií, myšlienok, snov. Podľa arcibiskupa Severnej a Južnej Ameriky Jakova len mladík zo zapadlej dediny ako Tsaraplana mohol sa stať tak významným patriarchom. Duch, ktorý prekročil hranice horskej dediny, ktorý kolom dokola prešiel horské hrebene, ktorý z vidieckej farnosti postúpil do centra pravoslávia a na brehy šíreho mora prenikol bez zmätku a pýchy, stáva sa skutočne veľkým. Neskazená sila vidieckeho ľudu, ktorá premáha vlastnú úzkosť, získava svetovosť a predsa nevytrháva korene z rodnej hrudy, je povolaná a schopná na veľké veci.

K obľúbeným čítaniam Aristotela, ktorý od raných rokov útlej mladosti sa vyznačoval cieľavedomosťou a schopnosťou zorganizovať si prácu, patrila kniha, ktorá opisovala činnosť veľkých patriarchov a biskupov pravoslávnej cirkvi. Môžeme z toho uzatvárať, že ovzdušie rodičovského domu a obzvlášť vzor jeho matky, ktorá pravidelne navštevovala bohoslužby a doma pri práci väčšinou spievala nábožné piesne, spolupôsobili na rozhodnutie mladíka stať sa kňazom. Rodičia však ho nijako nenútili na túto cestu, ba zdá sa, že sa o tejto otázke v rodinnom kruhu nehovorilo.

Po prekonaní týfu v trinástich rokoch, ktorý ho vyradil na dva roky zo školy, a po predčasnej smrti milovanej matky odobral sa ako sedemnásťročný na jeseň r. 1903 do Carihradu, aby po predstavení sa vtedajšiemu patriarchovi Joachimovi sa pripravoval gymnaziálnym a potom bohoslveckým štúdiom na chýrnej „Svätej teologickej škole na Chalki“ pre službu Cirkvi. Táto „elitná škola“ svetového pravoslávia patrila čoskoro po svojom založení r. 1844 k hlavným stĺpom univerzalizmu (snahy o všeobecnosť) pravoslávia a iniciátorom ekumenického hnutia. Nie je nepravdepodobné, že profesori z Chalki sa zúčastnili na vypracovaní encykliky (okružného listu) patriarchu Joachima z r. 1902, v ktorej vyzýval všetky autokefálne cirkvi k nadviazaniu stykov s ostatnými kresťanskými spoločenstvami. Ich príslušníci sa už tu o polstoročie skoršie pred II. vatikánskym koncilom nazývajú „kresťanskými bratmi“. Po siedmich rokoch húževnatého štúdia pod vedením skvelých profesorov, ktorí ako zbor radili patriarchovi v teologických otázkach a vplývali na jeho rozhodnutia, opustil Aristoteles Spyrou v marci 1910 ostrov Chalki,, aby ho metropolita Polykarpos z Elassonu vysvätil na diakona, keď prijal meno Athenagoras, meno kresťanského apologétu (obrancu viery) v 2. st. a súčasne meno svojho duchovného protektora, veľkokancelára carihradského patriarchátu Athenagora. Potom odišiel do Monastiera, dnešného Bitolja v Juhoslávii, aby pracoval vo vtedajšej pelágónskej eparchii, lebo Monastir – Bitolj patril r. 1910 Turecku.

Dr. Vl. Buchta

(Pokračovanie.)

Spomienka na október

Cestujem po Slovensku. Prekrásna scenéria tatranského kraja sa strieda s rovnako krásnou nádherou: pri trati, v mestách a sídliskách usilovné ruky človeka vedeli vyčariť nielen obydlia pre ľudí, ale aj stovky priemyselných podnikov, kde vo svojej tvorčej práci nachádzajú obživu a spoločenské uplatnenie sa ľudia Slovenska. Priemyslová výroba tejto, kedysi príslovečne zaostalej krajiny, synovia ktorej boli nútení hľadať obživu buď za hranicami, kde vytvorili početné skupiny krajanov, alebo doma ako podomoví obchodníci a remeselníci, zabezpečuje všetkým vysokú životnú úroveň.

Tieto zmeny mohli byť uskutočnené iba tak, že po oslobodení spod fašizmu r. 1945 prišlo sociálne a hospodárske oslobodenie. Po konci prvej svetovej vojny nedošlo k tomu, aby sa ľud stal pánom na svojom pracovisku, kde vytváral hodnoty, ktorých cena plynula do vrecák jednotlivcov, združených v hospodársku oligarchiu, ovládajúcu štát. Nezamestnanosť v dobe hospodárskej krízy dosahovala takmer jeden milión ľudí.

Po druhej svetovej vojne bolo vyhlásené znárodnenie kľúčového priemyslu, bánk, baní a hutí. Snáď si ani všetci neuvedomili, čo tento čin prinesie. Čs. dvojročnica a päťročnica zmnohonásobili výsledky. Bol vybudovaný a upevnený ťažký priemysel, ktorý dodal stroje podnikom, poľnohospodárstvu a zahraničnému obchodu. Víťazstvo na Svetovej výstave v Bruseli už bolo dôkazom poctivosti práce našich ľudí. Narastal národný dôchod a z neho vyplývajúce výdobytky sociálne a kultúrne. Naša vlasť v pevnom spojenectve so spriatelenými štátmi pokračuje v budovaní socialistického zriadenia. Len národné oslobodenie, po ktorom nasledovala sloboda hospodárska, mohlo priniesť ovocie, o ktorom hovoríme.

I veriaci ľudia majú zásluhu na týchto požehnaných výsledkoch práce. Dakujú Pánu Bohu za slobodu a za Jeho požehnanie, ktorým sprevádza ľudskú činnosť, skúmajúcu večné zákony a využívajúcu ju pre dobro. „Naplňte zem a podmaňte ju", povedal Pán na prvých stranách Písiem. Nikto nebol vylúčený Stvoriteľom z tejto oblasti a práv, ktoré On dal človeku. A predsa sami ľudia, ktorí sa zmocnili tohto práva, vedeli vylučovať svojich spolublížnych z plodov práce, ktorú títo vytvorili.

Tie časy sa minuli, a musíme sa radovať z toho práve na základe našej viery. Musíme sa radovať z toho, ako pred našimi očami človek dosahuje vesmírnych diaľav. Žalmista líči biblický humanizmus takto: „Čože je človek, že naň pamätáš?... Urobil si ho málo menším od Boha, slávou a dôstojnosťou si ho ovenčil. Urobil si ho pánom nad dielom rúk svojich, položil si mu všetko pod nohy" (Žalm 8, 5—7). Tento humanizmus však nie je nejakou titanskou vzburou človeka, osamoteného vo svojej pýche. Nie! Plody sú určené pre všetkých. V žiadnom prípade posvätné sebectvo, ale zodpovednosť za druhého, za všetkých, za ľudstvo a svet. Preto tá usilovná snaha, aby bol zachovaný mier na svete a odstránené bolo všetko, čo ho ohrozuje, nech sú to atómové a iné zbrane, zbrojenie alebo státisícové armády. Októbrový čin roku 1917 ukázal cestu, vedúcu predovšetkým k mieru! Dnes to chápu mnohí. Modlime sa, aby pokoj Boží zvíťazil a panoval v srdciach a vo vzťahoch ľudských a bol nastolený na celom svete. nk.

Poznaj pravoslávnu cirkev

PRAVOSLÁVNA CIRKEV V RAKÚSKU

Východné kresťanstvo prišlo do styku s kresťanstvom západným v oblastiach terajšieho Rakúska **už v dobe sv. Cyrila a Metoda.** Pre odpor nemecko-latinského duchovenstva nemohlo zapustiť hlbšie korene. Sv. Metod bol dokonca väznený tri roky v Bavorsku v kláštore Niederalteich, kde s ním veľmi zle zaobchádzali. Nemeckí latinskí biskupi ho neprávom súdili, hrubo tupili, trýznili a biskup Hermannrich ho dokonca udrel bičom. Možno ešte povedať, že niektorí členovia tohto kláštora prijali v poslednej dobe východný obrad z úcty k sv. Metodovi a ako pokánie za Hermannricha.

Vo Svätej rímskej ríši, pod ktorú patrilo aj územie terajšieho Rakúska, **vládnúca vrstva feudálov a rímskokatolícka cirkev ťažko niesli prítomnosť východného obradu, pokiaľ sa pravoslávni veriaci nepodriadili rímskokatolíckej cirkvi a neuzavreli tzv. cirkevnú úniu.** Obrat nastáva až po vydaní tolerančného patentu za vlády Jozefa II., podľa ktorého bola pravoslávna viera povolená.

Príslušníci pravoslávnej cirkvi v Rakúsku boli predovšetkým prisťahovalci. Boli to jednak Rusi, hlavne diplomatickí pracovníci a obchodníci, ktorí zvlášť vo Viedni utvárali celé kolónie. Značnú časť pravoslávneho obyvateľstva tvorili aj Rumuni a Srbi, ktorí boli poddanými rakúskeho cisára. Určitú skupinu pravoslávneho obyvateľstva tvorili aj Gréci, ktorí sa v Rakúsku podobne ako aj v Uhorsku usadzovali vo väčších mestách ako obchodníci. Grécki a srbskí duchovní obsluhovali aj ruských veriacich, ktorí tu spočiatku nemali svojich duchovných. **Život pravoslávnych sa koncom 17. stor. a začiatkom 18. stor. sústreďoval do gréckeho chrámu sv. Georgija vo Viedni.** Zlepšujúca sa politická situácia medzi Rakúskom a Ruskom značne

posilnila prílev ruského pravoslávneho obyvateľstva do Rakúska. Počínajúc rokom 1701 sa zlepšili diplomatické styky s Ruskom.

Svoju činnosť začína v tejto dobe aj pravoslávny chrám pri ruskom vyslanectve vo Viedni. Viedeň bola v tejto dobe aj strediskom hudobného života a preto spevácky zbor učinkujúci pri chráme priťahoval svojím spevom miestne obyvateľstvo. V dôsledku toho vzniká potreba postaviť vo Viedni ďalší pravoslávny chrám, nakoľko jestvujúce pravoslávne chrámy už nestačili pojať veriacich ako aj obdivovateľov prekrásneho pravoslávneho obradu a pravoslávnych cirkevných spevov z miestneho nemeckého obyvateľstva. O tomto píše knieža Golicyn cárovnej Kataríne II.: **„Nielen pre ľudí gréckeho vierovyznania, ktorí v nemalom počte prichádzajú do tohto chrámu počúvať sv. bohoslužby, ale aj pre miestne obyvateľstvo je potrebné mať väčší priestor.“** Chrám pri ruskom vyslanectve bol aj strediskom všeslovanskej jednoty. V rokoch 1842—1884 bol správcom tohto chrámu popredný slaviansky činiteľ protojerej Michail Rajevskij, ktorý bol pôvodcom myšlienky zvolať r. 1867 do Ruska všeslovanský zjazd. Prot. Michail Rajevskij sa vyznačoval aj prekladateľskou činnosťou. Preložil z gréčtiny do nemčiny niekoľko bohoslužobných kníh medzi iným aj euchologion, veľký kánon prepodobného Andreja Krétskeho a iné.

Veľkou udalosťou v živote pravoslávnych veriacich v Rakúsku bolo vysvätenie katedrály sv. Mikuláša r. 1899. Vysviacku vykonal arcibiskup cholmský a varšavský Jeroným. Posviacky sa zúčastnili pravoslávni duchovní z Berlína, Budapešti, Wiesbadenu, Stutgartu, Drážďan, Coburgu, z Prahy a duchovní z gréckeho a srbského chrámu vo Viedni ako aj vojenskí duchovní bosenských plukov s posádkou vo Viedni. Možno povedať, že táto doba bola pre pravoslávnu cirkev v Rakúsku dobou určitého rozkvetu. **Pravoslávna cirkev v Rakúsku mala v tejto dobe 607 462 veriacich v jednom arcibiskupstve a 2 biskupstvách, 377 farností, 475 kňazov a 3 monastiere.** Tieto údaje sa samozrejme týkajú predovšetkým Bukoviny a Dalmácie, ale aj vo vlastnom Rakúsku bolo koncom 19. stor. do 6000 pravoslávnych kresťanov. Dve storočia predtým sa nepodarila únia Srbov, v Sedmohradsku bola obnovená pravoslávna metropolita, v Haliči a na Podkarpatskej Rusi začína hnutie za návrat k viere otcov.

Strediskom pravoslávnych veriacich, zvlášť pravoslávnych ruského pôvodu v Rakúsku sa stáva katedrála sv. Mikuláša vo Viedni. Je to monumentálny chrám s 5 kupolami. Má dve časti a to už spomenutý chrám sv. Mikuláša a chrám sv. Alexandra Nevského v spodnej časti, kde sa nachádzajú v súčasnej dobe rôzne miestnosti pre účely viedenského pravoslávneho biskupstva.

Pravoslávnych kresťanov v Rakúsku je teraz približne 40 000 až 50 000 a o ich duchovné uspokojenie sa stará vyše 20 kňazov. Veriaci sú rôznej národnosti, resp. pôvodu. Sú to Gréci, Srbi, Rumuni, Bulhari, Ukrajinci, Rusi, ba aj niektorí Rakúšania, ktorí prijali pravoslávnu vieru. Pre zaujímavosť možno povedať, že istá mladá pravoslávna Viedenčanka pôsobí ako mníška vo Svätej zemi. Jestvuje tu jurisdikčný pluralizmus podobne ako aj v ostatných krajinách západnej Európy, kde sa nachádza pravoslávna diaspora. Carihradský patriarchát tu má svoju metropoliu a arcibiskup Dr. Chrysostomos Tsiter je tiež exarchom pre Taliansko a Švajčiarsko, ruský pravoslávny biskup German, ktorého niektorí naši duchovní poznali ako rektora bohosloveckej akadémie v Leningrade, patrí pod exarchát strednej Európy so sídlom v Berlíne. **Svoje farnosti tu majú aj Srbi, Rumuni a Bulhari, takže v samotnej Viedni je 5 pravoslávnych farností.**

Je potešiteľné, že rímskokatolícka cirkev, ktorá je v Rakúsku vo väčšine, má k pravoslávnym kresťanom v Rakúsku vrelý bratský vzťah. Spomenieme len, **že viedenská univerzita udelila čestný doktorát nebohému ekumenickému patriarchovi Athenagorasovi I.** Často sa tu konajú ekumenické bohoslužby v rímskokatolíckych a pravoslávnych chrámoch ako aj v chrámoch iných cirkví. **Primas Rakúska, viedenský arcibiskup a kardinál König má voči pravoslávnej cirkvi veľmi priateľský vzťah, často sa zúčastňuje aj náboženských slávností pravoslávnej cirkvi v Rakúsku.** Toto všetko dáva tušiť, že jednota kresťanských cirkví je v budúcnosti nielen možná, ale aj potrebná.

Takýto obraz ekumenickej jednoty nie je typický iba pre Rakúsko, ale aj pre ostatné krajiny západnej Európy a Ameriky. Pravoslávna cirkev si tu získava stále väčšie sympatie, **pretože západní kresťania túžia po návrate k pôvodnej viere nerozdelenej Christovej Cirkvi, ktorá viera je najlepšie zachovaná práve v pravoslávi.** Na tomto mieste sa núka myšlienka, že tak ako rozptýlením židovského národa po rôznych krajinách pripravovala Prozreteľnosť Božia svet k prijatiu kresťanstva, podobne aj rozptýlenie pravoslávnych kresťanov po rôznych krajinách, kde prevláda kresťanstvo západné a **život pravoslávia v diaspore, poslúži budúcej jednote celej Christovej Cirkvi.**

P. T.

Z ústredia

Nový carihradský patriarcha DIMITRIOS zaslal irénický list zo dňa 28. júla č. 460 nášmu vladykovi metropolitovi Dorotejovi. V liste podľa zvyklosti pravoslávnej cirkvi oznamuje svoju voľbu 18. júla. V posolstve hovorí, že bude viesť cirkev v spolupráci so svojou Synodou. S ostatnými cirkvami chce spolupracovať v otázkach všepravoslávnych a všekresťanských, vrátane problému mieru vo svete. Pripravovať sa bude zvolanie všepravoslávnych snemov. V platnosti zostáva úsilie o jednotu kresťanského sveta. Bude sa pokračovať v činnosti v rámci Svetovej rady cirkví. Carihradský patriarcha Dimitrios žiada nášho vlad. metropolitu o spoluprácu v láske Christovej.

Biskup Štefan Pankovič

(1866 — 1874)

Po smrti biskupa V. Popoviča nezostala eparchia dlho vakantnou, aby cirkevné záležitosti znovu neupadali. I tentoraz bol vymenovaný za biskupa kňaz bez farnosti, Štefan Pankovič. Narodil sa v dedine Veľatin (Zakarpatsko) v rodine duchovného. Po smrti svojich rodičov mu štúdium robilo veľké ťažkosti, avšak predsa len ukončil duchovný seminár v Užhorode, bol rukopoložený na kňaza, ale zostal bez farnosti. Bol akýmsi putujúcim kňazom. Napokon sa mu podarilo medzi Maďarmi nájsť si miesto a stal sa vychovávateľom v maďarskej rodine grófa Nako. Úplne sa prispôsobil životu bohatej rodiny a zabudol pritom, z akej chudoby prišiel. I jeho pán s ním bol spokojný, lebo vôbec nikdy nespomínal vlastnú národnosť. Jeho šance rástli každým dňom a úplná náhoda mu pripravila vysoké postavenie. Treba sa len začudovať nad tým, že Pankovič, hoci nebol v službách cirkvi, bol len duchovným, sa stal biskupom. Jeho pán sa o neho postaral, vedel presadiť jeho kandidatúru v kompetentných kruhoch. Bol vymenovaný za biskupa r. 1866. S uspokojením sa vrátil do vlasti. Všetkých, ktorí ho poznali, veľmi prekvapilo, že sa stal biskupom, ale prijali ho s poctami, ktoré mu patrili, s duchovenstvom a veriacimi počas jeho veľkolepej intronizácie[1]).

Netreba pochybovať o tom, že Pankovič, keď prijímal biskupské vysvätenie, sľúbil svojim patrónom, že usmerní svoju činnosť tak, aby bola v súlade s politikou jestvujúceho režimu voči rusínskemu obyvateľstvu Uhorska. Nie je nijakým tajomstvom, že náš ľud horúcne túžil po spojení s ruským národom, a len veľmi ťažko znášal nadvládu cudzincov. Náš ľud sa domnieval, že biskup mu pomôže i v tejto veci. Ale ako sa všetci sklamali. Prvým činom biskupa Pankoviča bolo, že ignoroval Spolok sv. Vasilija Veľkého — vtedy jediný prameň, ktorý hojil rany nášho ľudu. Súčasná tlač tiež pokladá za najhoršie obdobie existencie gréckokatolíckej cirkvi — obdobie biskupstva Št. Pankoviča[2]) (str. 22). Hoci bol na biskupskej katedre len 8 rokov, i tak stihol poškodiť záujmy nášho ľudu.

Treba spomenúť i to, že od druhej polovice XIX. stor. medzi naším ľudom

začalo vznikať oživené hnutie za národné, sociálne a náboženské práva. Bolo to i v dôsledku revolučného roku 1848 a tiež preto, že gréckokatolícki kňazi, znepokojením pokatoličtením svojej cirkvi, hnutiu pomáhali. Začali vychovávať veriacich k čistote východného obradu a v pravoslávnom vieroučení. Národ sa pokladal za pravoslávnych, tiež preto, lebo počul pri sv. liturgii slová: „I vsich vas pravoslavnych christijan..." Ľud si myslel, že jeho predkovia síce prijali úniu, ale len násilne a formálne[1]) (str. 57). A medzi tým biskup Pankovič začal kráčať v úplne inom smere. Dokonca vôbec nechcel hovoriť rusky[3]), (str. 76), píše gréckokatolícky historik. Rozkazoval počas bohoslužieb spievať i po maďarsky, k ľudu sa tiež obracal touto rečou, čo, pravdaže, veriacich urážalo. Napokon ani všetci maďarčinu nepoznali, a čo potom mali z biskupovej kázne?! Začal tiež vnášať niektoré zmeny do východného obradu, o čom sa takto vyjadril: „Nevidím žiadny rozdiel medzi latinským a východným obradom..." Táto vec sa rozniesla ako blesk po eparchii a niektorí z duchovných i veriacich otvorene hovorili: biskup Štefan. zapredal našu ruskú vieru. Aby sa ľud ukľudnil, vydal biskup obežník, poslanie k duchovenstvu, kde sa hovorí, že on, biskup, zostáva vo viere a nehodlá vnášať žiadne zmeny do jestvujúceho cirkevného zriadenia[4]) (str. 557). Ale pritom prenasledoval duchovných, ktorí v sebe nosili a prejavovali duch pravoslávia. Preto aj vyhnal z monastiera Vladimíra Terleckého do Haliče, odkiaľ pochádzal[2]).

Biskup Pankovič bol úplne neschopný i v administratíve eparchie. Chránil si autoritu, všetko zvaľoval na svojho vikára. Ale pretože nekompromisne plnil všetky príkazy vládnúcich kruhov, bol čoskoro povýšený dokonca na „tajného radcu" a vláda mu dala vysoké vyznamenanie sv. Štefana a Železnej koruny prvého stupňa. Ani nespomíname materiálne pôžitky, ktoré poberal od politických kruhov Rakúsko-Uhorska[5]) (str. 32—36).

Za také pocty chcel aj niečo vykonať. Keďže nič iné nevedel, začal odstraňovať cyriliku z bohoslužobných kníh a zameňovať ju latinkou. Medzi svojimi odporcami mal však vplyvný Spolok sv. Vasilija Veľkého a videl, že narazí na odpor, začal najprv odstraňovať protivníkov. Úplne zlikvidovať spomínaný Spolok nemohol, ale odstránil z neho vplyvných činiteľov: Dobrjanského, duchovného Ivana Rakovského, Duchnoviča a iných[3]) a na ich miesto vymenoval svojich prívržencov, ako bol Alexander Nehrebecký, Georgij Markoš, ktorí súčasne vykonávali funkcie spolupracovníkov ministerstva kultúry. Tak sa Spolok dostal do rúk biskupa a stal sa poslušnou figúrkou. Prestal pracovať pre záujmy nášho ľudu.

Pankovič chcel zaviesť do bohoslužobných kníh latinku, prešovský biskup Gaganec bojoval za záchranu cyriliky, čo tiež silne podkopávalo autoritu Pankoviča. Vznikla tu ostrá polemika v tlači[4]) (str. 87, r. 1874). Miestna tlač „Svet" a „Nový svet" podrobne uverejňovala polemiku medzi dvomi gréckokatolíckymi biskupmi. Treba pripomenúť, že mnohé veci cenzúra nepúšťala a verejnosť sa o tom nikdy nedozvedela. Vec však prinútila vládu

vymenovať zvláštnu komisiu, ktorá mala zistiť, kto má pravdu. Komisia bola objektívna a vyniesla objektívne dobrozdanie, v ktorom sa o. i. hovorilo, že litery používanej azbuky sú dielom sv. bratov Cyrila a Metoda a stále sa zachovávajú v cirkevnom i inom používaní, kde by latinka nevyhovovala, keďže nevystihuje fonetiku a že používanie latinky by mohlo viesť pod jarmo slovenskej literatúry. — Táto otvorenosť vzbudila odpor Pankoviča a jeho prívržencov, ktorí komisiu nazvali „moskofilskou". Členovia však odpovedali spokojným tónom: „Cyrilika nie je moskofilská záležitosť, existovala už pred tým u panónskych národov..." Noviny „Karpat" ďalej uverejňovali články na obranu tlačeného ruského slova, v tom zmysle, že odmietať cyriliku ako prejav moskofilstva môžu len tí, ktorí nepoznajú problém".

I prešovský biskup Gaganec nezostal dlžníkom. S pádnymi dôvodmi vystúpil proti latinizácii. Dokázal neschopnosť latinky v transkripcii[4]).

Keď teda Pankovič neuspel, začal s druhou vecou: zavedenie Paschálie podľa nového štýlu, ale ani tu nepochodil. Na okresnej schôdzi v Šariši vystúpil duchovný Andrej Chodobaj proti zavádzaniu nového kalendára. Okrem iného, povedal, že starý štýl už existuje 1600 rokov a nebolo kvôli nemu sporov, ale nový štýl len 270 rokov a príčinou koľkých sporov už bol! Starý kalendár je základom východného (pravoslávneho) obradu a bez neho nie je možný chod cirkevného života[4]). Ale biskup Pankovič sa rozhodol tvrdo presadzovať svoje plány. Následkom toho sa duchovenstvo rozdelilo na dva tábory, takže si veriaci ľud oddýchol až po jeho smrti a prosil Pána Boha, aby mu odpustil všetko, čo nerozumného urobil.

Ako reagovala ruská tlač na udalosti na Uhorskej Rusi? Mnohé noviny oboznámili čitateľov s karpatoruským národom, jeho životom a historickou minulosťou i s jeho náboženským a národným životom. „...Teraz nastal nebezpečný čas pre jeho národnostnú samostatnosť..."[4]). Ruská tlač sa rozhodla publikovaním článkov pomáhať rodnému národu. A konkrétne položila vláde povinnosť — vzniesť túto otázku na politicko-diplomatickom poli.

Podobných renegátov, ako bol Pankovič, bolo viac. Jeden taký, Šemetkovský, píše svojmu priateľovi: „Obráťte pozornosť, aby ľudia neprestúpili na pravoslávie, lebo ten, kto je pravoslávny, ten je stratený pre Maďarsko"[2]). Tu už netreba žiadny komentár. Je jasné, za čo bojoval biskup Št. Pankovič a jemu podobní ľudia v reverendách.

LITERATÚRA:

[1]) *Slovanský zborník, zv. II., S. Peterburg, 1875*

[2]) *Družno vpered, Prešov, č. 7, 1965*

[3]) *Kustodejev K.: Pravosl. obozrenie, Moskva 1877*

[4]) *I. V. Terlecký: Uhorskaja Rus, Kyjev, 1874*

[5]) *E. Nedzeľský: Očerk karpatorusskoj literatury, Užhorod, 1932.*

Výhľady na jednotu

Predseda Sekretariátu pre zjednotenie kresťanov kardinál Willebrands prednedávnom odpovedal na niekoľko otázok pre grécky časopis Elefteros kosmos. Na otázku, ako ďaleko je vzájomný styk a prípravné práce rímskokatolíckej cirkvi a pravoslávnej cirkvi s výhľadom na jednotu, kardinál okrem iného povedal:

„Obnova Cirkvi a kresťanstva je cestou, ktorá vedie k jednote. Táto obnova je v cirkvi katolíckej a v cirkvi pravoslávnej. V pravoslávnej cirkvi je to medziiným práca na príprave budúceho veľkého a posvätného snemu. V katolíckej cirkvi je to rozvoj uplatňovania rozhodnutí a ducha II. vatikánskeho koncilu a hlbokých zmien, ktoré z toho vyplývajú". Spomedzi hlavných zásad tejto obnovy v rímskokatolíckej cirkvi je to reforma liturgie, rozvoj synodálneho systému v riadení cirkvi a revízia cirkevného práva.

„Je potrebné, aby toto úsilie o obnovu sa rozvíjalo vo všetkých miestnych katolíckych a pravoslávnych cirkvách, ktoré sa stále viac budú poznávať a stretávať ako cirkvi — sestry, žijúce tou istou vierou a tými istými tajomstvami. Tento vývoj je dlhou cestou, ktorý vedie k jednote, o ktorej hovorili pápež a patriarcha v spoločnom prehlásení".

Na otázku týkajúcu sa vzťahu Vatikánu „k existencii a činnosti uniatov, zvlášť v krajinách východnej Európy, kde nie sú prekážky, aby tam katolíci mali svoje kostoly" kardinál odpovedal:

„Skutočnosť, že katolícke a pravoslávne cirkvi nie sú v plnom cirkevnom spoločenstve, vytvára nenormálnu, protiprirodzenú situáciu. Dve cirkvi, ktoré žijú z toho istého Christa, ktoré majú toho istého Pána, nemôžu byť medzi sebou rozdelené. Pohoršenie je ešte väčšie, stáva sa neznesiteľné, keď takúto situáciu zisťujeme na tom istom mieste, medzi kresťanmi tej istej kultúry, tej istej cirkevnej tradície, ktorí majú ten istý spôsob modlitby a slúženia liturgie. Je to prípad východných katolíckych náboženských obcí (uniatov, pozn. prekladateľa), ktorých existencia a prítomnosť je zlým svedomím tohto pohoršenia, pohoršenia z rozdelenia kresťanov".

„Tento hlas svedomia nie je prekážkou pre dosiahnutie jednoty, ale mal by byť pohnútkou, aby bola ukončená pohoršujúca a neprirodzená situácia nášho rozdelenia. Obnovenie úplného spoločenstva je jediným správnym riešením. Kým budeme rozdelení, nemôže katolícka cirkev odmietať žiadosti o cirkevné spoločenstvo, ktoré jej adresujú jednotlivci alebo náboženské obce na základe svojho svedomia a presvedčenia, že počúvajú sv. Ducha. A toto katolícke spoločenstvo v nijakom prípade nežiada, aby takáto osoba alebo takéto náboženské obce sa vzdali svojich legitímnych kresťanských tradícií, v ktorých dostali a prežívali evanjelium... Na tieto náboženské

obce sa nemáme dívať ako na útok alebo na výzvu k boju proti pravoslávnej cirkvi. Sú nevyhnutným dôsledkom nenormálnej situácie z roztržky a zároveň hlbokej úcty k slobode, ktorú má každá osoba alebo skupina pri voľbe svojej cirkevnej príslušnosti. Terajšia existencia týchto cirkví, nech už bola minulosť akákoľvek, nie je úmyslom na prozelytizmus.“

Na otázku, či by zjednotenie cirkví bolo možné iba na základe rozhodnutia najvyšších cirkevných predstaviteľov a bez prechádzajúceho dialógu, kardinál dal takúto odpoveď:

„Myslím, že odpoveď na prvú otázku zodpovedá z veľkej časti aj na túto. Všetka táto snaha po obnove je riadená teologickým myslením a súčasne je obnovou teológie, ktorá odzrkadľuje to, čo sv. Duch teraz v Cirkvi uskutočňuje. Je jasné, že je potrebný bohoslovecký dialóg, avšak opravdivé bohoslovie je hlboko zakorenené v živej tradícii Cirkvi, je poznávaním a vysvetlením znamenia času, je snahou o vypočutie, porozumenie a vyjadrenie toho, čo sv. Duch dnes hovorí Cirkvi, čo žiada od cirkví. Je treba sa vyhýbať polemike, ktorá bola v minulosti, ale bude treba za účelom dosiahnutia úplného spoločenstva vysvetľovať nedorozumenia, ktoré ešte medzi nami sú. Je však treba zdôrazňovať nutnosť pripravovať všetok kresťanský ľud. Nie je to tiež zmysel rozhodnutí 3. celopravoslávnej konferencie na ostrove Rhodos?“

Toto interview, ktoré zaberá celú stranu v novinách, vyvolalo mnohé komentáre v cirkevnej tlači. Časopis Sotir komentuje hlavne tie časti, ktoré sa týkajú uniatov, čo je otázka pre pravoslávnych zvlášť citlivá a bolestná. Sotir sa vôbec nestotožňuje s názorom kardinála Willebrandsa, ktorý obracia stránku minulosti a tvrdí, **„že existencia týchto cirkví nie je úmyslom po prozelytizme“**. Podľa časopisu Sotir Vatikán ich (teda uniatov) „používal“ **nielen v minulosti, ale ich používa ešte aj dnes ako trojského koňa voči pravoslávnemu ľudu“.**

Toľkoto pokiaľ sa týka časopisu Sotir. Z našej strany možno uviesť, že sa s časopisom Sotir úplne stotožňujeme a pripomíname, že je ťažko zabudnúť na vyčíňanie uniatov v poslednej dobe za tichého súhlasu Vatikánu.

Z francúzštiny podľa časopisu Episkepis preložil P. T.

Medziľudské vzťahy dnes

Keď porovnávame dnešný život so životom aspoň 20 rokov späť, ani sa nám veriť nechce, ako sa zmenil a mení na každom úseku a aj v povolaní. Nielen technika, ale spôsob života človeka. Technika, životná úroveň, to všetko náš život urobilo lepším, krajším a rýchlejším, iba nebadať, aby sa tak rýchlo zmenilo k lepšiemu naše jednanie, a vzťah človeka k človekovi, toto aj naďalej pokuľháva.

Zmena nastala aj v živote kňaza, čo je celkom oprávnené a prirodzené. Po vzore Spasiteľa život kňaza vždy by mal byť jednoduchý, prostý, milý a ku každému zhovievavý. Pravoslávny kňaz sa vždy snažil takým byť, nehovoriac o dnešnom. Koľko len zniesol za posledné a predposledné roky nadávok, ublíženia, a to i napriek tomu, že sa usiloval po každej stránke usporiadať všetko na dobro a často i na úkor vlastnej svojej rodiny. Že sú to kňazi pokoja, lásky, porozumenia a ochoty, svedčí aj táto maličká príhoda.

Kňaz prišiel večer so svojou manželkou na polikliniku k zubárovi. Manželka šla do ambulancie a kňaz čakal v čakárni. Ale zrazu sa dvere otvorili a službukonajúca zdravotná sestra prosila čakajúceho kňaza, aby bol tak dobrý a doniesol im vo fľaši malinovku, lebo že počas celej noci budú smädné. Zdravotná sestra nevedela, že je to kňaz. Ten zobral fľašu, peniaze a šiel do mesta, aby zadovážil, o čo bol poprosený.

Keď doniesol a odovzdal, sestrička sa poďakovala. Zubná lekárka, ktorá kňaza poznala, ponúkla mu stoličku, aby si sadol u nich a hovorí „vítajte u nás, pán farár!“ Zdravotná sestra sa len podivne pozerala a už sa nezmohla ani na slovo, lebo keby bola vedela, že je to kňaz, iste by ho nebola prosila o túto službičku.

Poviete si, to je maličkosť a nestojí to za reč. Ale veď ja som o tom tiež uvažoval, a myslím si tak, že keby na tom mieste v tej čakárni bol sám Isus Christos, ktorý by bol odprevádzal sv. Jozefa, alebo Matku Božiu a zdravotná sestra by ho bola prosila o túto službičku, bol by ju ochotne vykonal a vtedy tak sa patrí konať kňazovi i veriacemu. Také majú ľudské vzťahy byť.

Zdravotníci cez celú noc budú v pohotovosti, aby v prípade choroby a našich bolestí zasiahli a pomohli, preto aj oni si zaslúžia, práve tak od každého, aby sa aj im poslúžilo, ako aj oni pomáhajú a utišujú bolesti každému, tak navzájom by sme si mali pomáhať, aj Isus Christos nás k tomu napomína, keď hovorí, aby sme si navzájom bremená niesli, a verte mi, že náš život by bol oveľa krajší a lepší, o koľko by sme vedeli si viac navzájom pomáhať. Toto nám nenahradí ani technika, ani životná úroveň, to si musíme navzájom rozdávať my sami. Š. H.

Zo života našich farností

Boli sme v kelii Premenenia Pána nášho Isusa Christa v ULIČ KRIVOM. Dňa 19. 8. je podľa starého štýlu sviatok Premenenia (Preobraženia) Pána nášho Isusa Christa. Tohto roku sme sa v ten deň vybrali navštíviť tie farnosti, kde sa podľa starého štýlu svätí tento sviatok, a tak sme sa dostali cez Ruský Hrabovec, Ubľu, Stakčín, Daru až do Uličí Krivého. Konal sa tam odpust v kelii (malý kláštorík) o. igumena Ihnatija (Čokinu). *Otec igumen Ihnatij si sám vlastnoručne postavil v Uličí Krivom, okr. Humenné, za dedinou malý domček, kde sám žije, pracuje a modlí sa, slúži bohoslužby. Budova je neveľká, má prízemie, poschodie, kde býva otec igumen a druhé poschodie, kde je kaplnka zasvätená uvedenému sviatku. Nad kaplnkou je vežička s kupolou a na nej sv. kríž, povedľa aj malá zvonička.*

Okolo krásna príroda, lesy, čistý vzduch... Je tu krásne a akoby aj tá príroda dávala odpoveď na mnohé otázky otca igumena Ihnatija. Vanie tu dych večnosti; každý sa tu cíti dobre.

Kaplnka je maličká, ako sme už povedali, ale tohoto roku bola plná radosti, lebo otec Igumen ju dokončil. Prítomných bolo toľko, že sa ani všetci nevmestili. Sv. liturgiu teda slúžili vedľa kaplnky, kde bol pripravený oltár. Bohoslužby sa započali o pol desiatej. Sv. liturgiu slúžil d. o. igumen Ihnatij s duchovnými z okolia, prišli i veriaci z okolia. Nasledovalo myrovanie a pokropenie svätenou vodou každého púťnika, posviacka kaplnky a procesia okolo nej s čítaním sv. evanjelia. Na záver úprimný príhovor o. igumena Ihnatija, ktoré skončil požehnaním „Blahoslovenie na vas...“

Otec igumen dal pripraviť pre nás i pohostenie. A potom ešte pohľad na ovocnú záhradu, ktorú sám vysadil, keď pozemok očistil od tŕnia. Ešte raz si uvedomujeme, koľko

Kaplnka a kelia o. igumena Ihnatija v Ulič. Krivom. Vpravo o. igumen počas bohoslužby

to stálo práce a námahy. Lúčime sa s d. o. Ihnatijom a každý mu ďakuje za krásne prežitý deň, za spoločné modlitby na výšteku, kde stojí jeho kelia. Hora bola Mojžišovi i Spasiteľovi miestom, kde sa rozprávali s Bohom, na hore Tábor sa Christos premenil pred svojimi apoštolmi. Hora sa stala miestom sústredenia, modlitieb a rozjímania i pre otca igumena Ihnatija. I my sme cítili tú duchovnú krásu, nielen telesným zrakom krásu prírody. Lebo aj dnes hory vracajú človeka človeku, budia v ňom driemajúce schopnosti a silu a chuť do práce, posilujú telo i ducha.

Tešíme sa na stretnutie s d. o. igumenom Ihnatijom i na budúci rok 19. augusta, v deň sviatku Premenenia Pána nášho Isusa Christa.

Štefan Horkaj, duchovný

Zo života prešovskej eparchie

● **Vysvätenie.** Dňa 13. 8. 1972 v katedrálnom chráme v Michalovciach Preosvietený vladyka Cyril, biskup michalovský vysvätil br. Jána **Nováka**, absolventa PBF, na diakona. Vysvätenie sa konalo v Michalovciach pre neprítomnosť Preosvieteného vladyka Nikolaja, biskupa prešovského.

● Dňa 10. 9. 1972 Preosvietený vladyka Nikolaj vysvätil d. o. diakona Jána **Nováka**, počas archijerejskej sv. liturgie v prešovskom katedrálnom chráme na jereja. Na vysvätení sa zúčastnili tiež pravoslávni veriaci z novokňazovej rodnej obce a z okolia.

● **Chrámový sviatok.**

V nedeľu dňa 27. 8. 1972 sa konal chrámový sviatok v Ľutinej okr. Prešov, na pamiatku Zosnutia Presvätej Bohorodičky. Slávnostné bohoslužby odslúžil miestny duchovný d. o. Eliáš Sovič a dvaja duchovní zo susedných obcí v pravoslávnej kaplnke na Ľutinskej hôrke. Slávnostnú kázeň predniesol d. o. prot. Roman Ferenc z Prešova. Na koniec bohoslužieb boli odovzdané s požehnaním Preosvieteného vladyku Nikolaja pochvalné dekréty dvom zaslúžilým starým kurátorom, a to bratovi Ivanovi Duhančikovi a kantorovi Štefanovi Osifovi. Tiež bola ocenená práca d. o. duchovného, ktorý s pomocou kurátorov vybudoval priestrannú riznicu a dal do poriadku zanedbaný ikonostas a iné veci v chráme. Potom sa konala procesia okolo kaplnky s čítaním sv. evanjelií, spevom troparu sviatku a mnoholetím, ktoré zaspieval ľutinský pravoslávny chór. Tento chór založil a viedol ešte nebohý d. otec prot. Solovjev, zakladateľ pravoslávnej farnosti v Ľutinej...

Zo života michalovskej eparchie

● Vo sviatok Uspenija (Zosnutia) Presvätej Bohorodičky dňa 15. augusta t. r. slúžil sv. archijerejskú liturgiu vladyka Cyril, biskup michalovský, v katedrálnom chráme v Michalovciach za asistencie predstaveného chrámu Š. Horkaja, kandidáta bohoslovia Jána Gliganiča a ipodiakona Jána Berendu.

● Vo sviatok Roždestva (Narodenia) Presvätej Bohorodičky 8. septembra t. r. slúžil sv. archijerejskú liturgiu vladyka Cyril, biskup michalovský, za asistencie predstaveného katedrálneho chrámu, a kandidáta bohoslovia Jána Gliganiča. V tento deň mnoho veriacich a zvlášť žien pristúpilo k svätej spovedi a sv. Eucharistii.

OPRAVA — V augustovom čísle t. r. na strane 172 v článku „Telesný pokrm" si v 7. riadku zhora opravte: (Kain obetoval Bohu zrno).

autor.

Prvé sv. prijímanie pravoslávnych detí vo Falkušovciach

Prvé sv. prijímanie pravoslávnych detí v Pozdišovciach (d. o. Lovič)

Zo života zahraničných pravoslávnych cirkví

RUSKÁ CIRKEV. Patriarcha Pimen navštívil sesterské cirkvi: alexandrijskú, antiochijskú a bulharskú. — Podpredseda zahraničného odboru patriarchie vladyka Juvenalij, vymenovaný za metropolitu. — Ruskú pravoslávnu cirkev navštívil patriarcha bulharský Maxim a japonský metropolita Teodosij. — Prof. L. N. Parijskij v Leningrade sa dožil 80 rokov. Pracoval v patrológii, liturgike a hudbe. Získal hodnosť magistra bohoslovia. Roku 1945 sprevádzal arcibiskupa Fotija, ktorý navštívil našu cirkev. Bol aktívnym pracovníkom KMK od jej počiatku. Pripájame sa k početným gratulantom. Mnohaja lita, Lev Nikolajevič! — Kanadské ruské farnosti navštívila delegácia ukrajinského exarchátu, vedená biskupom černigovským a nežinským Vladimírom. Delegácia mala rad stretnutí aj so zástupcami iných cirkví a ekumenických organizácií. — Delegácia evanjelických cirkví NDR, vedená biskupom brandenburským dr. A. Schönherrom navštívila ruskú cirkev a zúčastnila sa na bohoslužbách v rôznych chrámoch.

– – – – –

GRUZINSKÁ CIRKEV. Na miesto zomrelého patriarchu Jefrema bol 1. júla zvolený a 2. júla nastolený nový patriarcha — katolikos gruzínsky Dávid, doterajší metropolita urbanský. Na slávnosti bola prítomná delegácia ruskej cirkvi, vedená metropolitom talinským a estónskym Alexijom. Čestným hosťom bol arménsky patriarcha-katolikos Vasgen I. Intronizácia bola vykonaná v starobylom chráme Mocheti.

– – – – –

ALEXANDRIJSKÁ CIRKEV. Dokončuje sa novostavba katedrály Zvestovania a reštauruje sa starý monastier sv. Sávu. Patriarcha Nikolaos VI. plánuje výstavbu seminára v Keni pre domorodých kandidátov kňazstva. Nedávno navštívil anglikánsku cirkev vo Veľkej Británii.

– – – – –

ANTIOCHIJSKÁ CIRKEV. Vo svätojurskom monastieri v Libanone vykonal patriarcha Eliáš IV. posvätenie fresiek. V krajine je živá tradícia tohto umenia a najmä uvedený monastier sa stane strediskom pre jej udržiavanie.

– – – – –

RUMUNSKÁ CIRKEV. Patriarcha Justinián navštívil Belgicko na pozvanie tamojšieho ekumenického výboru. Stretol sa tiež s pravoslávnymi biskupmi v tejto krajine, Emiliánom a Basilom.

– – – – –

GRECKA CIRKEV. Táto cirkev vykonala zbierku pre obete zemetrasenia v Iráne. — Arcibiskup Jeroným navštívil srbskú cirkev. — V Aténach sa konala konferencia príslušníčok ženských monastierov, ktorá prejednávala otázku obnovy duchovného života. Sestry vydali posolstvá sestrám v zahraničí.

MEXIKO. Pravoslávna cirkev má v Mexiku exarchát. Biskupom tohto exarchátu sa stal bývalý rím.-katolícky duchovný, Mexičan José Cortés y Olmos, ktorý bol v newyorskom katedrálnom chráme vysvätený na pravoslávneho biskupa.

– – – – –

PRAVOSLÁVIE V AFRIKE. – Zo zahraničnej tlače sa niekedy dozvedáme o živote a raste pravoslávnej cirkvi v oblastiach východnej Afriky, ktoré až do nedávna boli pôsobiskom misií západných cirkví. Z Nairobi v Keni prišla nedávno správa, že tunajšie pravoslávie bolo posilnené masovým pokrstením 10 000 nových členov arcibiskupom Makariom, prezidentom z Cypru. Arcibiskup Makarios, prezident Cyperskej republiky, bol na štátnej návšteve v Keni. Novokrstenci ešte pred pokrstením boli členmi tzv. svätodušnej cirkvi vo Východnej Afrike, čo je protestantská „charizmatická" skupina. Kanonicky pravoslávna cirkev v Keni patrí pod právomoc gréckeho pravoslávneho patriarchu alexandrijského Mikuláša. Väčšina pravoslávnych skupín vo Východnej Afrike nevlastní žiadne cirkevné budovy. V Keni je dvadsať pravoslávnych duchovných a približne 30 000 veriacich Afričanov. Cirkev v Ugande má asi 20 000 veriacich. Jeden keňský duchovný, otec Dimitrios Kinyanjui bol poslaný do teologickej školy v Aténach. Niekoľko iných Afričanov študuje v Grécku a v Káhire. Rýchly rast cirkvi je spôsobený nielen atraktívnosťou pravoslávnej cirkvi, ale tiež skutočnosťou, že sa pravoslávie nikdy nestotožňovalo s kolonialistickými režimami.

Prvé sv. prijímanie pravoslávnych detí v Michalovciach

Posmrtná spomienka

Dňa 29. augusta 1972 pri havárii tragicky zahynul náš mladý duchovný d. o. VASIĽ PROKOPOVIČ. Menovaný sa narodil 3. marca 1942 v Staškovciach, okr. Svidník. Bohoslovecku fakultu v Prešove ukončil roku 1965 a toho istého roku bol vysvätený na kňaza Jeho Preosvietenosťou vladykom Nikolajom a menovaný bol na farnosť Miková, okr. Svidník.

Rodičia z nebohého mali veľkú radosť. Bol to veľmi dobrý človek, veselej povahy, vždy plný humoru a optimizmu. Bol aj dobrým kňazom. Veď už o rok po jeho menovaní na farnosť bola povolená gr. kat. cirkev a dobre vieme, aké metódy používala... Ani sa nezľakol vyhrážok, i keď bol len nováčikom vo svojom povolaní a dokonca nemal ani kde bývať, lebo farnosť nemá farskú budovu, predsa žil ako mohol, najprv u svokrovcov v Makovci, potom si našiel byt v Humennom a odtiaľ pravidelne obsluhoval svojich veriacich. Prekonával ťažkosti a nezradil. Vďaka mu za všetko! Myslím, že taká pamiatka po nebohom je cennejšia, než akékoľvek poklady tohto sveta.

Pohrebný obrad bol vykonaný najprv v chráme, v ktorom menovaný slúžil – v Mikovej a na druhý deň, t. j. 1. septembra 1972, v rodnej obci v chráme. Obrad vykonal Preosvietený vladyka Nikolaj za asistencie veľkého počtu duchovných prešovskej i michalovskej eparchie. S nebohým sa prišiel rozlúčiť veľký počet jeho veriacich z Mikovej a Malej Poľany, ako i veriaci z okolitých obcí. Pohrebnú kázeň predniesol okresný arcidekan prot. Michal Kernaševič a rozlúčkovú kázeň d. o. prot. Peter Cuper. Za PBF sa s nebohým rozlúčil jej dekan ThDr. Andrej Mihaľov a v mene všetkých duchovných i veriacich prešovskej eparchie sa rozlúčil s nebohým Jeho Preosvietenosť vladyka Nikolaj, ktorý sa poďakoval prítomným za účasť. Nad hrobom nebohého sa s ním rozlúčil jeho spolužiak z PBF v Prešove d. o. Milan Gerka, asistent PBF v Prešove. D. o. prot. Peter Cuper napokon po panychíde a Lazárovom evanjeliu zarecitoval báseň Alexandra I. Pavloviča „Proščanije".

Nech milostivý Boh mu bude milostivým Sudcom za jeho príkladný život dušpastiera, v našich srdciach nech je večná jeho pamiatka a opustenej vdove Márii i jej malej dcérke Darinke nech všemohúci pomôže znášať ťažký osud.

Vičnaja jemu pamjať!

Smútiaca vdova Mária Prokopovičová ako i rodičia a príbuzní nebohého vrele ďakujú Preosvietenému vladykovi Nikolajovi, všetkým duchovným i veriacim, ktorí sa prišli s nebohým rozlúčiť, za prejav lásky k zosnulému a zmiernenie ich bolesti.

Spomienka na krásne chvíle prvého sv. prijímania v Nižnej Rybnici 1972. Na snímke verní priatelia v hre, škole, v duchovnom živote, pravoslávne deti z Priekopy.

NA NAŠU PRAVOSLÁVNU CIRKEVNÚ TLAČ TENTORAZ DAROVALI TÍTO DARCOVIA:

Pravoslávny farský úrad Prešov Kčs 50.–, Bohuznáma veriaca zo Slavkoviec okr. Michalovce, 20.–, pravoslávni veriaci z Rakovca nad Ond. Kčs 100.–, Mária Kršňáková, Svermovo, 60.–, Júlia Beňková, Medzilaborce, 100.–, Juraj Bodnár, Vranov n/T, 200.–, Juraj Lovič, Falkušovce, 32.–, pravoslávni veriaci z Dúbravky 200.– Kčs, rodina Ondovčinova, Petrovce n/Lab., 20.–, Magdaléna Feďová, Humenné, 50.– Andrej Lošak, Jovsa, Kčs 100.– a veriaci z Hajtovky Kčs 25.–.

POĎAKOVANIE

Za účasť na pohrebe môjho nebohého manžela, d. o. Jána Rusína, dovoľujem si vysloviť svoju vďaku všetkým duchovným a veriacim. Zvlášť ďakujem za poskytnutú finančnú pomoc v najťažších chvíľach môjho života týmto darcom, duchovným otcom a ich veriacim: prot. M. Kernaševičovi, d. o. V. Matejkovi, prot. M. Begovi, d. o. Kačmárovi, d. o. prot. P. Cuperovi, d. o. Lakatovi, d. o. Čokinovi, d. o. Pidaničovi, d. o. Petruškovi, d. o. Richvalskému, d. o. Chrustičovi, d. o. Liptákovi, d. o. Hricovi, d. o. Bieloruskému z Vyš. Orlíka, d. o. Šulimanovi, d. o. Novákovi, d. o. Cimbaľakovi, kurátorovi A. Skálovi, d. o. Šeleverovi *(ZSSR)*, pravoslávnym veriacim z Fričky, Cigelky, Petrovej a Pstriny. *Pán Boh zaplať!*

vd. Rusínová s deťmi

Posmrtná spomienka

Dňa 12. júla 1972 odovzdal svoju dušu Stvoriteľovi vo veku 73 rokov brat JURAJ MAJURNIK z Oľšavky. Nebohý **prijal pravoslávnu vieru už za prvej republiky a svoje deti dal pokrstiť pravoslávnym duchovným v Ladomírovej.** Jeho príklad nasledovali takmer všetci veriaci z Oľšavky, ktorí nezradili svoju vieru ani v ťažkých rokoch 1968/69. Nebohý brat Juraj sa dožil ešte radostnej chvíle, systemizácie pravoslávnej farnosti v Oľšavke, ktorá aj pred rokmi jestvovala, a vybudovania novej farskej budovy. **Pohreb odslúžil, jeho telesné pozostatky zemi a dušu Bohu odprevadil d. o. prot. P. Cuper a duchovní z okolia.**

Vičnaja jemu pamjať!

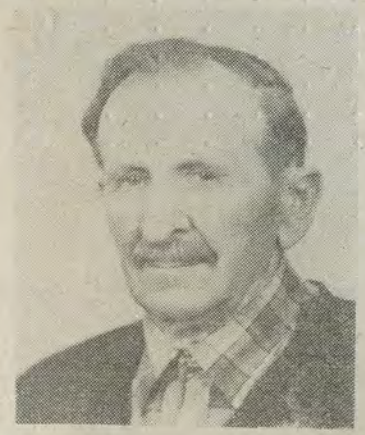

Dňa 29. augusta 1972 vo veku 84 rokov zomrel brat kurátor NIKOLAJ TULENKO z Gerlachova, okr. Bardejov. **Plných 54 rokov s láskou a svedomite vykonával jemu zverenú funkciu cirkevného kurátora.** Nebohý veľmi miloval svoju pravoslávnu cirkev, čo vedel aj v krízových rokoch dokázať svojím správaním sa. V nebohom stráca jeho rodina dobrého otca a pravoslávna cirkev dobrého cerkovníka – kurátora. **Telesné pozostatky nebohého boli uložené k večnému odpočinku dňa 1. 9. 1972 na miestnom cintoríne.** Na pohreb prišlo mnoho veriacich. Pohrebné obrady vykonal miestny duchovný d. o. Vasiľ Matejka.

Vičnaja pamjať!